

MEDIARECHT

📁 AAK20126949

A.W. Hins

Regelgeving en beleid

Op 10 april 2012 heeft Tweede Kamer een wetsvoorstel aangenomen tot wijziging van de Mediawet. Het wetsvoorstel beoogt drie dingen: een bezuiniging op de landelijke publieke omroep, beëindiging van de wettelijke taken van de Stichting Radio Nederland Wereldomroep en aanpassingen van meer technische aard (zie *KwartaalSignaal* 121, p. 6812). Over twee amendementen is gestemd. Een amendement van de leden Van Dam (PvdA) en Braakhuis (GroenLinks) beoogde voor de Wereldomroep een wettelijke grondslag te behouden. In de Mediawet zou moeten blijven staan dat de Wereldomroep voorziet in ‘onafhankelijke’ informatie voor landen met een informatieachterstand (vgl. het huidige art. 2.72 Mediawet). Het amendement is met een kleine meerderheid verworpen. Voortaan zal de taak van de Wereldomroep geregeld worden in een subsidierelatie met de minister van Buitenlandse Zaken. In een wetgevingsoverleg op 2 april 2012 bleek de minister van OCW wel bereid in overleg te treden met haar ambtgenoot. Drie dagen later beloofden beide ministers een schriftelijke uiteenzetting te zullen geven over de wijze waarop de onafhankelijkheid van de Wereldomroep in de toekomst wordt vormgegeven (*Kamerstukken II* 2011/12, 33 019, nr. 14 en 15, idem 33000 V, nr. 141 en *Handelingen II* 10 april 2012).

Het tweede amendement is wel aangenomen. Dit werd voorgesteld door de leden Van Miltenburg (VVD) en Van der Ham (D66) en heeft betrekking op de vraag of commerciële uitgevers recht hebben op de programmeergegevens van de publieke omroep. Daarmee zouden zij een eigen omroepgids op de markt kunnen brengen. Al

vijftien jaar geleden heeft de Tweede Kamer per motie aan de regering gevraagd te bevorderen dat de NOS de programmeergegevens tegen een marktconforme vergoeding aan derden ter beschikking stelt (*Kamerstukken II*, 1996/97, 24 808, nr. 37, aangenomen op 20 maart 1997). Enkele jaren later kwamen Tweede Kamerleden van de VVD en D66 met een initiatiefwetsvoorstel om de NOS te verplichten deze gegevens ‘om niet’ af te staan (*Kamerstukken II*, 2003/04, 29680, nr. 1-3). Dat wetsvoorstel heeft het nooit tot een plenaire behandeling gebracht. Aan de langlopende saga lijkt door de aanvaarding van het amendement op 10 april 2012 een einde te komen. De stichting NPO – die de coördinerende taken van de NOS heeft overgenomen – zal verplicht worden de gegevens tegen een marktconforme vergoeding ter beschikking te stellen. Voor de eerstkomende twee jaar specificereert de wet welke vergoedingen mogen worden gevraagd. Daarna zal het Commissariaat voor de Media om de twee jaar de bedragen aanpassen (*Kamerstukken II* 2011/12, 33 019, nr. 9 en 15; *Handelingen II* 10 april 2012).

In een brief van 6 maart 2012 heeft de minister van OCW de Tweede Kamer geïnformeerd over de mogelijkheden en grenzen voor publiek-private samenwerking op mediagebied. Diverse regels in de Mediawet beperken de mogelijkheden, zoals verbodsbepalingen op het gebied van reclame, sponsoring, dienstbaarheid aan winst van derden en nevenactiviteiten. Uitgangspunt is dat publiek geld besteed moet worden aan de publieke taak en dat de samenwerking niet bepaalde marktpartijen onevenredig mag bevoordelen. Dit volgt niet alleen uit de Mediawet, maar ook uit Europese regels voor staatssteun en mededinging. De minister van OCW is echter van oordeel dat een lichter regime zou moeten gelden voor culturele en journalistieke samenwerkingsprojecten van geringe omvang en beperkte duur (*Kamerstukken II* 2011/12, 32 827, nr. 30).

Veel aandacht ging uit naar het bericht dat in het VU medisch centrum televisieopnamen waren gemaakt van patiënten zonder hen vooraf om toestemming te vragen. Naar aanleiding van diverse Kamervragen heeft de minister van VWS in een brief van 26 maart 2012 uitgelegd waarom deze gang van zaken op gespannen voet staat met het medisch beroepsgeheim en het recht op privacy (*Aanhangsel II*, 2011/12, nr. 1950, 1953 en 1863; *Kamerstukken II* 2011/12, 33 000 XVI, nr. 170).

Het College van procureurs-generaal heeft zijn ‘Aanwijzing toepassing dwangmiddelen tegen journalisten’ aangepast. De beleidsregel bevat een instructie aan het Openbaar Ministerie hoe het moet omgaan met het recht op journalistieke bronbescherming (*Stcrt.* 2012, nr. 3656).

Rechtspraak

De Grote Kamer van het EHRM wees twee arresten over de vrijheid van meningsuiting van de roddelpers tegenover het recht op privacy en eer en goede naam. In de eerste zaak klaagden prinses Caroline von Hannover en haar echtgenoot over het feit dat twee amusementstijdschriften een foto van hen beiden, genomen tijdens een skivakantie in St Moritz, hadden gepubliceerd en dat de Duitse rechter deze publicatie rechtmatig had geoordeeld. De klacht hield in dat Duitsland zo een positieve verplichting tot bescherming van het recht op privacy had geschonden. De Grote Kamer oordeelt echter unaniem dat geen sprake is van een schending van artikel 8 EVRM, omdat de foto gezien moet worden in samenhang met de begeleidende teksten. Deze teksten vormden in zekere zin ('at least to some degree') een bijdrage aan een debat over een zaak van algemeen belang. Interessant is dat het Hof in zijn analyse vijf criteria noemt die bij de afweging van beide grondrechten relevant zijn (EHRM (GC) 7 februari 2012, zaken 40660/08 en 60641/08, *Caroline von Hannover vs Duitsland no. 2*).

De tweede zaak vormt een spiegelbeeld hiervan. De uitgever van het dagblad Bild Zeitung had artikelen gepubliceerd over de arrestatie en daarop volgende veroordeling van een bekende acteur wegens het gebruik van cocaïne. Pikant was dat de acteur in de televisieserie 'Tatort' een hoofdrol als politiecommissaris speelde. Omdat Bild Zeitung zijn naam voluit had genoemd en de berichten had geïllustreerd met zijn portret, kreeg de uitgever een kleine geldboete en een rechterlijk bevel de publicaties niet te herhalen. Bij het EHRM klaagde de uitgever over schending van de uitingsvrijheid krachtens artikel 10 EVRM. Met twaalf tegen vijf stemmen oordeelt de Grote Kamer dat de klacht gegrond is. De vijf criteria van het hierboven genoemde arrest worden herhaald. De Grote Kamer overweegt bovendien dat het recht op reputatie slechts in bijzondere gevallen beschermd wordt door artikel 8 EVRM. Gewone kamers hadden in het verleden verschillende opvattingen op dit punt (EHRM (GC) 7 februari 2012, zaak 39954/08, *Axel Springer AG vs Duitsland*).

Het Hof van Justitie van de Europese Unie wees een arrest dat in het verlengde ligt van zijn arrest *Scarlet vs Sabam* van 24 november 2011 (*KwartaalSignaal* 122, p. 6874 en 6875). In het arrest *Scarlet* had het Hof geoordeeld dat aanbieders van internettoegang niet verplicht zijn op eigen kosten een algemeen filtersysteem in te voeren om te verhinderen dat abonnees auteursrechtelijk beschermd materiaal downloaden. Met dezelfde argumentatie stelt het Hof nu vast dat ook aanbieders van een sociaal netwerk – hosting service providers – niet verplicht zijn een algemeen filtersysteem in te voeren om te voorkomen dat auteursrechten worden geschonden (HvJ EU 16 februari 2012, C-360/10, *Sabam vs Netlog*).

Literatuur

- Harald Wiersema, 'De lokale zorgplicht voor publieke media', *Mediaforum* 2012-2, p. 38-44;
- Martijn Wools, 'Belediging vanuit het buitenland via internet: bij welke rechter(s) kunt u terecht?', *Mediaforum* 2012-3, p. 74-82;
- Marloes van Noorloos, 'Haatuitingen heroverwogen', *NTM/NJCM-Bull.* 2012-1, p. 7-23 (zie ook *Ars Aequi* 2012-5, p. 400 (☞ AA20120400));
- Wouter Hins, Marga Groothuis & Chris Wiersma, *Persvrijheidsmonitor Nederland 2011*, Diemen: Uitgeverij AMB 2012; ISBN: 97890 79700 43 1 (134 p.); integraal gepubliceerd op onder meer www.ivir.nl.